

Josip Vaništa

Godine 1924. rodio se Josip Vaništa, akademik, sveučilišni profesor, pisac, crtač, slikar, esejist, kroničar, ilustrator, izdavač, urednik, čuvar likovne baštine... (Karlovac, 7. 5. 1924. – Zagreb, 24. 3. 2018.). Vaništa je maturirao na karlovačkoj Gimnaziji (1943.) te diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu (1950.). Redoviti je član HAZU-a od 1994. Godine 1959. bio je jedan od osnivača skupine Gorgona koja se zauzimala za nekonvencionalne oblike likovnog izražavanja. Opus mu karakterizira izuzetni senzibilitet za sažimanje likovno bitnog, što ga katkad odvodi u apstrakciju. Posebno su mu vrijedni crtački opus i akvareli, turnerovske prozračnosti i poetičnosti. Objavljivao je ilustracije u tisku; bavio se opremom knjiga i scenografijom. Godine 2006. dobio je Nagradu Vladimir Nazor za životno djelo.

* * * * *

Karlovac. Svibanj, lipanj 1945.

Na drvenom placu, u malom vrtu između dviju kuća, sazidao je Brauner, negdje dvadesetih godina, skladan fotografski atelijer u staklu, s okomitom dnevnom rasvjetom, odgovarajućim kulisama, pokućstvom i draperijama. U tom prostoru snimljene su generacije mještana, pa i moji roditelji, na dan njihova vjenčanja. Po dolasku nove vlasti 1941. godine, Brauner je odveden i ubijen u nekom logoru. Godine 1945. jedan čovjek, koji je s vojskom došao u grad, s fotografskim aparatom u ruci, ušao je u Braunerov atelijer. Vijest, da se mogu slikati, privukla je mnoge pridošlice koji nisu imali vlastite fotografije, koji se nikad nisu slikali. Čovjeka su zvali slikar. Ako ga u podne ili navečer nije bilo u radnji, nestrpljivo su tukli po najbližem prozoru prizemnog stana susjedne kuće, uvjereni da tu stanuje čovjek iz fotografske radnje. Ali on tu nije stanovao, već Josip Restek, akademski slikar, đak Ljube Babića, tada profesor crtanja na karlovačkoj gimnaziji. Da bi se oslobodio danonoćnih potraga za slikarom, Restek je bio prisiljen staviti u okno svoga prozora veliki komad papira na kojemu je pisalo: Slikar ovdje ne stanuje.

Izvori teksta:

Karlovački leksikon. Školska knjiga : Zagreb, 2008.

<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=63857> (22. 2. 2022.)

Vaništa, J. Knjiga zapisa, Moderna galerija Kratis, Zagreb, 2001., str. 18.

Izvor slike:

<https://www.kafotka.net/press/4857> (22. 4. 2022.)